

Vergaderjaar 2024–2025

27 625

Waterbeleid

Nr. 715

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 mei 2025

In het Commissiedebat Water van 26 maart jl. is aan het lid Soepboer toegezegd¹ schriftelijk in te gaan op de zorgen en voorstellen van de Vereniging van Waterbouwers (VvW) in relatie tot waterveiligheidsprojecten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Hieronder volgt een reactie op de verschillende punten.

Zorgen VvW over KRW-vergunningen

De VvW heeft allereerst haar zorgen geuit dat vergunningverlening voor HWBP-projecten na 2027 problematisch gaat worden door regelgeving rond de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Het risico dat waterveiligheidsprojecten in het geding zijn, doordat geen vergunningen verleend kunnen worden vanwege de KRW-regelgeving, is niet groot. Een project komt pas in het geding als het project in het betreffende waterlichaam ervoor zorgt dat KRW-doelen niet gehaald worden. Dat lijkt onwaarschijnlijk. Dijkversterkingsprojecten vallen bovendien vaak onder een uitzonderingsmogelijkheid van de KRW, namelijk dat sprake is van een hoger openbaar belang. Daardoor kunnen ze meestal doorgaan, ook al zouden ze in strijd zijn met de KRW-doelen.

Voor de aspecten waar het toch knelt, maakt het ministerie zich in Europa sterk voor verdere versoepeling van de KRW-regelgeving. Dat geldt met name als in het water grond verplaatst wordt met daarin PFAS of andere schadelijke stoffen. Specifiek op dat punt pleit Nederland voor een aanvullende uitzondering in Europees verband. Daar zijn de andere lidstaten het al mee eens. De onderhandelingen met het Europees Parlement en de Commissie lopen nog.

¹ TZ202504-058

In de brief over de stand van zaken rond de KRW die de Kamer voorafgaand aan het Commissiedebat Water van 17 juni a.s. zal ontvangen, wordt daar verder op ingegaan.

Uitvoeringsversnellers VvW

De VvW heeft onlangs een brochure met ideeën aangeboden om de uitvoering van HWBP-projecten te versnellen. Enkele daarvan zijn ook in het afgelopen Commissiedebat Water aan de orde gekomen. Hieronder per voorstel een reactie.

1. Organiseer centrale regie, voer regionaal uit

Meer centrale regie is onderwerp van gesprek met de waterschappen bij de herijking van het HWBP. Hierbij is het doel: efficiëntie en doelmatige uitvoering. Tegelijkertijd moet ook rekening gehouden worden met de zelfstandige bestuurlijke rol van de waterschappen als alliantiepartners en financiers in het HWBP. Aanbevelingen van de Vereniging van Waterbouwers, aanbevelingen uit de externe evaluaties van de Waterwet en subsidieregeling en van de Taskforce Deltatechnologie worden meegenomen in de afwegingen hoe te komen tot meer centrale regie.

2. Voeg projecten samen in (regionale) portfoliocontracten

Portfoliocontracten kunnen van belang zijn om uitvoering van het HWBP te versnellen en te vereenvoudigen. In dergelijke contracten worden meerdere (vergelijkbare) deelprojecten gefaseerd in de tijd aangepakt zodat er in elk vervolgproject kan worden geleerd van de ervaring uit het voorgaande project. Tegelijkertijd speelt beheersbaarheid en de omvang van contracten ook een rol. Bij enkele projecten wordt deze contractvorm in de voorbereiding nu reeds meegewogen. Binnen de herijking van het HWBP bekijken we de mogelijkheden van de portfoliocontracten, gericht op een doelmatige uitvoering van de opgave. Voor de uitvoering van projecten door Rijkswaterstaat (RWS) geldt dat, waar dat passend is, gebruik zal worden gemaakt van de bundeling van projecten in portfolio's, uiteraard onder voorwaarde van beheersbaarheid.

3. Voeg programma's samen (HWBP, KRW, RvR 2.0, PAGW).

Verschillen in (gebiedsgerichte) doelen, regelgeving en financiering van deze Rijksprogramma's zijn de aanleiding geweest om de programma's naast elkaar in te richten. Ook de KRW heeft een ander tijdspad en zal omwille van het tempo niet altijd gekoppeld kunnen worden aan de andere opgaven. Dit neemt niet weg dat ik de noodzaak zie om meer synergie tussen bovengenoemde programma's te realiseren. Daarom wordt binnen Ruimte voor de Rivier 2.0 onderzocht hoe we Rijksprogramma's beter op elkaar kunnen laten aansluiten. Ook worden nu al maatregelen genomen om bijvoorbeeld de programmering van PAGW (Programmatiesche Aanpak Grote Wateren) en HWBP op elkaar af te stemmen zodat vroegtijdig duidelijk wordt waar synergiekansen zitten, of waar juist niet. Daarnaast wordt in de uitvoering bij RWS vanuit efficiency- en omgevingsoogpunt gebiedsgericht gewerkt. Daarmee zal in de praktijk de uitvoering vaak nu al worden samengevoegd waar dat logisch en werkbaar is.

4. Maak van tweefasen-aanpak de standaard

Bij het HWBP wordt al veel gebruik gemaakt van een tweefasen-aanpak (waarbij expertise van aannemers al in de planfase wordt benut), maar er moet nog meer ervaring met de doelmatigheid worden opgedaan. In de

externe evaluatie van de subsidieregeling HWBP is geadviseerd een kwantitatieve benchmark groep binnen het HWBP in te richten om op die manier de effectiviteit van de tweefasen-aanpak te kunnen toetsen. Deze aanbeveling zal meegenomen worden in de uitwerking van de herijking van het HWBP.

Voor de instandhoudingsopgave van RWS wordt een standaardwerkwijze het bundelen van opdrachten in portfolio's met soortgelijke objecten of projecten. Een tweefasen-aanpak is met name geschikt voor projecten en portfolio's die veel onzekerheden kennen waardoor de risico's vooraf moeilijk zijn in te schatten. De fasering wordt benut om hierover meer duidelijkheid te verkrijgen voordat een definitieve prijs wordt overeengekomen.

5. Verruim voorwaarden voor fastlane aanpak HWBP-projecten

Ik deel de ambitie om processen te versimpelen en bureaucratie terug te dringen.

Een fastlane-aanpak, waarbij verkenning-, plan- en realisatiefase van een project kunnen worden gecombineerd, is daar een voorbeeld van. In de herijking worden afspraken beschouwd die het kiezen voor een fastlane-aanpak binnen het HWBP aantrekkelijker maken. Daarnaast wordt bij de herijking van het HWBP ook gestreefd naar versimpeling van het reguliere proces. De aanbeveling om naar de fastlane-aanpak te kijken komt ook uit de externe evaluatie van de subsidieregeling van het HWBP.

Zoals hierboven aangegeven sluiten de denkrichtingen van de VvW aan bij de gesprekken die we momenteel hebben met de waterschappen in het kader van de herijking van het HWBP. Van belang is om deze denkrichtingen te vertalen naar wat het beste is voor het programma als geheel. Daarbij is de toepassing daarvan afhankelijk van de nog lopende gesprekken, waarbij we moeten zoeken naar de goede balans tussen de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid die waterschappen hebben, de regionale verschillen en het optimaal inzetten van de gezamenlijke kennis als HWBP-alliantie.

Eind 2025 worden de afspraken rond de herijking van het HWBP met de Kamer gedeeld.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener